

การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Online Database Using of Lecturers at Bansomdejchaopraya Rajabhat University

รสสุคนธ์ อุดมศรี*

ชมภู เมืองคลี**

ศิริรัตน์ น้ำจันทร์***

ชไมพร ตะเภาทอง****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2. ศึกษาปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 3. ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 226 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะและสาขาวิชาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยสายสอน ตำแหน่งอาจารย์ระดับการศึกษาปริญญาโท สังกัดคณะครุศาสตร์ รองลงมาคือคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการตามลำดับฐานข้อมูลที่ใช้มากที่สุดคือฐานข้อมูล Science Direct รองลงมาคือฐานข้อมูล ProQuest Dissertation & Theses และฐานข้อมูล H.W.Wilson ตามลำดับ โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อทำวิจัย วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ ส่วนใหญ่เรียนรู้การใช้งานด้วยตนเอง และต้องการผลการสืบค้นในรูปเอกสารฉบับเต็มดาวน์โหลดข้อมูลและบันทึกข้อมูลเก็บไว้อ่านภายหลัง มีความถี่ในการใช้สืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ไม่แน่นอนใช้เวลาในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ประมาณ 1 ชั่วโมง ในช่วงเวลา 16.30 - 24.00 น. วิธีการสืบค้นฐานข้อมูลใช้คำสำคัญอย่างง่าย และเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์จาก

* นักวิชาการศึกษา สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

** บรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*** บรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**** นักเอกสารสนเทศ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

แหล่งบริการฐานข้อมูลออนไลน์ที่ทางสำนักวิทยบริการบอกรับและทราบข่าวการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์จากแผ่นประชาสัมพันธ์และเอกสารเผยแพร่ของสำนักวิทยบริการ

2. ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์พบว่าผู้ใช้บริการเกิดความเมื่อยล้าและปวดตาจากการอ่านข้อมูลหน้าจอคอมพิวเตอร์และบางส่วนใช้เวลานานเกินไปในการติดตามเอกสารฉบับเต็มที่ค้นคืนได้ ส่วนทางด้านผู้ให้บริการยังขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษซึ่งฐานข้อมูลทั้งหมดมีเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษและจำนวนฐานข้อมูลที่ให้บริการมีจำนวนยังไม่เพียงพอ ด้านเครือข่ายพบว่ามีความล่าช้าในการดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็ม

3. แนวทางการแก้ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมและจัดทำคู่มือการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์อย่างละเอียด ตลอดจนทำการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์และควรเพิ่มฐานข้อมูลให้ครอบคลุมการเรียนการสอนในทุกสาขาวิชา

คำสำคัญ : การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ฐานข้อมูลออนไลน์

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the using of online database of the lecturers at Bansomdejchaopraya Rajabhat University 2) to explore the problems of online database using and 3) to seek for the guidelines for solving the problems of online database using. The sample consisted of 226 lecturers of Bansomdejchaopraya Rajabhat University classified by faculties and departments using stratified sampling technique. The research instrument was questionnaire. The statistics used were percentage, mean and standard deviation.

The research results were as follows:

1. Most of online database users were lecturers from Faculty of Education, the academic position was Ajarn with master degree level. The second rank of online database users were lecturers from Faculty of Science and Technology, Faculty of Humanities and Social Sciences, and Faculty of Management Science, respectively. The online database that was most used were Science Direct, ProQuest Dissertation & Theses and H.W. Wilson, respectively. The objectives of using the online database were to do the research, theses and dissertation. Most of the users learned to search for information by themselves and needed the information in the form of full text. They downloaded and saved the information in order to retrieve them later. The frequency of searching for information was uncertain. It took about 1 hour for searching for the information during 04.30 p.m. - 12.00 p.m. by using simple word technique. The online database that they accessed were serviced by Office of Academic Resources and Information Technology. They knew the service from brochures and the public relations.

2. The problems of using online databases were found that the users felt tired and had a sore eye from reading the information on the computer screen and some of them used too much time to retrieve the information in the form of full text. Meanwhile, the librarian still needed more skills in English because all online databases were in English. and the number of online databases were not enough. The speed of computer network was a problem for downloading the full text.

3. The guidelines for solving the problems were as follows; the training program should be done with the manual for using the online database in details. To promote the online database using, the public relations should be done and added more online databases in the system.

Keywords : Online Database Using, Online Database

บทนำ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือที่เรียกว่า “ห้องสมุด” เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีภารกิจสำคัญในมหาวิทยาลัยราชภัฏคือ เป็นแหล่งจัดหา จัดเก็บ และรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ ประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวนมาก สาขาวิชาจัดการเรียนการสอน และการศึกษาวิจัยในมหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บริการแก่นักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ รวมทั้งบุคคลทั่วไป นอกจากนี้บทบาทในการสนับสนุนการเรียนการสอนของ มหาวิทยาลัย ห้องสมุดมีจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน โดยมุ่งบริการสารสนเทศได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการได้ทันต่อเหตุการณ์ สะดวกและรวดเร็ว ปัจจุบันพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สามารถจัดเก็บสารสนเทศในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่อำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการเข้าถึงผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เครือข่ายระยะใกล้ (Local Area Network - LAN) และเครือข่ายระยะไกล (Wide Area Network-WAN) ที่สามารถตอบสนองความต้องการในการค้นคว้าสารสนเทศที่ดีที่สุดในปัจจุบัน พฤติกรรมของผู้ใช้บริการห้องสมุดได้เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมคือผู้ใช้บริการเดินทางมาห้องสมุดด้วยตนเอง แต่ปัจจุบันผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นสารสนเทศของห้องสมุดได้ในลักษณะออนไลน์จากบ้าน หอพัก มหาวิทยาลัย หรือสถานที่ทำงาน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังกล่าวทำให้ห้องสมุดจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากสถานที่จัดเก็บ รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เพื่อบริการแก่ผู้ใ้ภายในห้องสมุดเท่านั้น เป็นห้องสมุดที่เอื้ออำนวยต่อการเข้าถึงสารสนเทศแก่ผู้ใ้มาเป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้จากทุกสถานที่ ทุกเวลา และสามารถเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศทั่วโลกให้บริการแก่ผู้ใ้ได้ “จะเห็นได้ว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานของห้องสมุดเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ห้องสมุดจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการจัดบริการทรัพยากรสารสนเทศจากที่เคยให้บริการในลักษณะฐานข้อมูลบรรณานุกรม (Bibliographic Database) เป็นการขยายการจัดการและให้บริการฐานข้อมูลต้นแหล่ง (Source Database) มากขึ้น พร้อมกับการเสนอข้อมูลในรูปแบบเอกสารฉบับเต็ม (Full Text) และในรูปมัลติมีเดีย (Multimedia)” (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2542, น.19) จากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงทำให้เกิดระบบการให้บริการข่าวสารหรือการค้นคว้าเพื่อเพิ่มพูนความรู้เปลี่ยนไป โดยเฉพาะรูปแบบการให้บริการของห้องสมุดเพื่อให้ผู้ใ้บริการสืบค้นข้อมูลเข้าถึงสารสนเทศได้มากขึ้น

“โดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษาการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้นเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ให้มีความรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด ซึ่งจะก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญา” (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์, 2543, น.7) การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษายังมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้หรือสร้างความรู้ขึ้นเป็นหลัก และการพัฒนาหรือสร้างความรู้ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่จะกระทำโดยผ่านกระบวนการวิจัย การวิจัยจึงเป็นหัวใจสำคัญของบัณฑิตศึกษา ซึ่งการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา จะให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในหลักสูตรแผน ก ต้องทำวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าแบบอิสระ ในหลักสูตรแผน ข ซึ่งทั้งสองประเภทต่างต้องอาศัยกระบวนการทำวิจัยในรูปแบบของวิทยานิพนธ์ การศึกษาอิสระ และปัญหาพิเศษ ซึ่งการได้มาของสารสนเทศเพื่อการนำไปสู่กระบวนการทำวิจัยดังกล่าวคือสารสนเทศที่ได้จากฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการเข้าถึงได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ห้องสมุดในระดับอุดมศึกษาซึ่งจำเป็นต้องจัดหาฐานข้อมูลไว้ให้บริการโดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ปัจจุบันฐานข้อมูลออนไลน์ มีบทบาทต่อการให้บริการของห้องสมุดและต่อผู้ใช้บริการเพิ่มมากขึ้น บริการฐานข้อมูลออนไลน์เป็นอีกหนทางหนึ่งในการเพิ่มทางเลือกของการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดให้ครอบคลุมเนื้อหาในสาขาวิชาต่างๆ ได้มากขึ้น เช่น วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เป็นต้น “นอกจากนี้ฐานข้อมูลออนไลน์มีระบบค้นคืนที่ช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและฐานข้อมูลออนไลน์ยังสามารถเก็บสารสนเทศได้เป็นจำนวนมาก และยังช่วยประหยัดเนื้อที่ในการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศอีกด้วย” (กุลวรีย์ ดิษพรหิรัญยะกุล, 2551, น.1)

ฐานข้อมูลออนไลน์ นับเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อห้องสมุดทุกประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมการเรียนการสอน การค้นคว้าและวิจัยของนิสิต นักศึกษา อาจารย์ รวมทั้งบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา เป็นคลังข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ตที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลของผู้ผลิตและแหล่งผลิตได้อย่างรวดเร็วไม่ว่าจะอยู่มุมใดของโลก โดยการเชื่อมต่อไปยังแหล่งให้บริการ ดังนั้นการจัดเก็บสารสนเทศในฐานข้อมูลออนไลน์จึงมีความจำเป็นต้องนำข้อมูลใหม่ๆ จัดเก็บในฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่องทุกวัน เพื่อให้ข้อมูลมีความทันสมัยตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันข้อมูลเก่าจะได้รับการจัดเก็บให้สามารถสืบค้นย้อนหลังได้ ซึ่งการสืบค้นข้อมูลออนไลน์ช่วยประหยัดเวลา สถานที่เก็บและได้ข้อมูลที่ทันสมัย รวดเร็วกว่าตัวเล่มที่ต้องผ่านการตีพิมพ์ ยิ่งกว่านั้นผู้ใช้อย่างสามารถปรับเปลี่ยนแนวการค้นได้ตลอดเวลาทำการค้นคว้าและสืบค้นได้โดยสามารถสั่งพิมพ์บันทึกข้อความนั้นได้ทันทีหรือบางฐานข้อมูลสามารถส่งข้อมูลการสืบค้นผ่านทางอีเมลได้อีกด้วย

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีฐานข้อมูลออนไลน์ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจำนวน 14 ฐานข้อมูล ซึ่งผู้ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์สามารถใช้ได้ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างไรก็ตามในการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ให้ครบทุกฐานข้อมูลซึ่งมีเป็นจำนวนมากนั้น การบอกรับฐานข้อมูลซึ่งมีต้นทุนจึงทำให้การบอกรับเพิ่มเติมจึงควรนึกถึงความต้องการใช้สารสนเทศของผู้ใช้ เพื่อที่จะจัดฐานข้อมูลออนไลน์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการดังนั้นจึงควรที่จะต้องทำการศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของผู้ใช้บริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาหลายหลักสูตรทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอก อาจารย์จึงเป็นผู้ให้บริการกลุ่มใหญ่ของสำนักวิทยบริการฯ ที่ใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ทางสำนักวิทยบริการฯ ได้เห็นความสำคัญโดยการจัดหาฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อให้

สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการมากที่สุด เพื่อใช้ในการประกอบการศึกษาค้นคว้าและวิจัย ดังนั้น การที่จะสนับสนุนและส่งเสริมในการศึกษาค้นคว้า ประกอบการทำวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์ ให้มีประสิทธิภาพ นั้น อาจารย์จะต้องมีความรู้โดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยฐานข้อมูลออนไลน์ที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว และสามารถเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ทั้งอาจารย์และนิสิตนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ โดยศึกษากลุ่มผู้ใช้เป็น อาจารย์ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความต้องการสารสนเทศที่มีความทันสมัย ถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าการทำวิจัยและการสอน ซึ่งผลจากการศึกษาจะทำให้ทราบพฤติกรรมการใช้ ฐานข้อมูลออนไลน์ตลอดจนปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการบริการฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยาให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพของงานบริการฐานข้อมูล ออนไลน์ต่อไป

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 554 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คืออาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามานะ (Yamane) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 226 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาและทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดและแจกแจงประเด็นของเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์กำหนดตั้งไว้
3. สร้างแบบสอบถามโดยมีโครงสร้างและรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม รูปแบบคำถามเป็นคำถามปลายเปิด และคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ โดยข้อคำถามครอบคลุมดังนี้ เพศ สถานภาพ คณะที่สังกัด ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และ รูปแบบคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบและเพิ่มเติมข้อมูล โดยข้อคำถามครอบคลุมดังนี้ ฐานข้อมูลที่ใช้ ความถี่ในการใช้ ระยะเวลา ช่วงเวลา

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อทราบระดับของปัญหาที่ผู้ใช้งานข้อมูลออนไลน์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยครอบคลุมคำถามดังต่อไปนี้ ปัญหาด้านผู้ใช้บริการ ปัญหาด้านผู้ให้บริการ ปัญหาด้านฐานข้อมูลออนไลน์ ปัญหาด้านระบบเครือข่าย

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวแนวทางการแก้ปัญหาการใช้ฐานข้อมูล เป็นคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อทราบแนวทางการแก้ไขปัญหา รูปแบบคำถามแบบเติมข้อมูล คำถามปลายเปิด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ที่ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ตามคณะ จำนวน 226 คนโดยเริ่มตั้งแต่เดือน สิงหาคม-ตุลาคม 2558

2. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 226 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ที่ได้เก็บรวบรวมมาแล้วนำมาจัดเรียงเพื่อลงรหัสก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3. นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเสนอในรูปแบบตารางประกอบการพรรณนา

2. แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบวัดแบบของลิเคิร์ท (Likert Scales) และวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแบ่งระดับค่าเฉลี่ยและแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย ดังนั้นคะแนนเฉลี่ยและการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับ เพื่อการแปลผลดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50- 4.49	หมายถึง	มาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

3. แบบสอบถาม ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดทำการวิเคราะห์และสรุปผล

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งผลจากการวิจัยมีประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. ด้านการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

ผลจากการวิจัยพบว่าผู้ใช้งานข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยสายสอน ตำแหน่งอาจารย์จบการศึกษาในระดับปริญญาโท สังกัดคณะครุศาสตร์ ซึ่งใช้ฐานข้อมูลScience Direct เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้สนับสนุนให้คณาจารย์ ทำวิจัยซึ่งมีความสะดวกและฐานข้อมูลครอบคลุมทุกสาขาที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์การแพทย์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ทำให้อาจารย์ทั้งคณะครุศาสตร์และวิทยาศาสตร์นิยมใช้ฐานข้อมูลนี้เพราะมีความหลากหลายเป็นแหล่งสารสนเทศที่มีคุณภาพเหมาะกับการทำวิจัย

วัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

อาจารย์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลเพื่อทำวิจัยและวิทยานิพนธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องพรรณ แยมแซโซ (2544) ดารณีแซตัง (2549) มะลิวัลย์สินน้อย (2549) สายสุดาปั่นตระกูล (2549) สุภารักษ์ เมินกระโทก (2551) และ จารุวรรณ กันหาโนน (2557) พบว่าผู้ใช้มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์เนื่องจากอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยและนำข้อมูลที่ได้ไปใช้โดยไม่ต้องไปค้นจากวารสารหรือจากหนังสือและสามารถนำมาอ้างอิงในการเขียนตำราหรือเอกสารการสอนได้เป็นอย่างดี

ความถี่ในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์

อาจารย์ส่วนใหญ่มีความถี่ในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ไม่แน่นอนซึ่งสอดคล้องกับมะลิวัลย์สินน้อย (2549) ในเรื่องช่วงเวลาที่ใช้ในการใช้ไม่แน่นอน ไม่สามารถกำหนดได้ว่ามีความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลอย่างไร

ระยะเวลาที่ใช้ในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์

อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ ประมาณ 1 ชั่วโมง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องพรรณ แยมแซโซ (2544) กฤษณา เบ็ญนุกูล (2546) กิตติพร เพชรพราว (2549) พบว่าเวลาที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลต่อครั้ง มากกว่า 1 ชั่วโมง และเนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่ติดภารกิจในการสอนจึงทำให้ช่วงเวลาที่เข้าใช้แตกต่างกันออกไป

ช่วงเวลาในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์

อาจารย์ส่วนใหญ่สืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ในช่วงเวลา 13.00-16.30 น. สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา เบ็ญนุกูล (2546) ดารณี แซตัง (2549) นัตดาวิ ชาญอนงค์สุข (2548) ทีโนเพอร์และราด (Tenopir & Raad, 2000) พบว่าเป็นช่วงเวลาที่เข้าใช้การสืบค้นฐานข้อมูลคือมากที่สุด

วิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์

อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้การสืบค้นโดยใช้คำสำคัญ/อย่างง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บงกช จันทรรัตน์ (2553) และทิพวรรณ ขุนแก้ว (2554) พบว่า การสืบค้นโดยใช้คำสำคัญ ผู้สืบค้นไม่จำเป็นต้องทราบชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง หรือชื่อชุด ที่ถูกต้อง วิธีนี้จึงเป็นการสืบค้นที่ง่ายและสะดวก เหมาะกับการเริ่มต้นสืบค้น

รูปแบบการแสดงผลที่ได้จากการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์

อาจารย์ส่วนใหญ่กำหนดรูปแบบการแสดงผลหน้าผลลัพธ์ที่ได้จากการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์โดยแสดงเป็นเอกสารเต็มรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนัตดาวิ ชาญอนงค์สุข (2548) จันทรเพ็ญ จุ้ยจรงค์ (2549) สุภารักษ์ เมินกระโทก (2551) วริษฐา หงส์กาญจนกุล (2551) หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553) ทิพวรรณ ขุนแก้ว (2554) พาจาริลโล (Pajarillo, 2001) และแมคควินเนส (2000) เนื่องจากผู้ใช้งานต้องการพิจารณาเนื้อหาของผลการค้นว่าตรงกับความต้องการหรือไม่ก่อนนำไปใช้งาน

การอ่านข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์

อาจารย์ส่วนใหญ่ดาวน์โหลดข้อมูลและบันทึกแฟ้มข้อมูลเก็บไว้อ่านภายหลัง ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของสุภารักษ์ เมินกระโทก (2551) หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553) และพาจาริลโล (Pajarillo, 2000) พบว่าผู้ใช้มีเวลาไม่มากนัก จึงต้องอ่านแบบย่อจากหน้าจอคอมพิวเตอร์นอกจากนี้ผู้ใช้ยังสามารถดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็มที่ค้นได้มาเก็บไว้ในอุปกรณ์เก็บข้อมูล หรือบันทึกลงแฟ้มคอมพิวเตอร์ของตนเองเพื่อนำมาอ่านภายหลัง

รูปแบบผลการสืบค้นจากการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบผลการสืบค้นเอกสารฉบับเต็ม (full text) แบบ PDF ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัตดาวดี ชาญอนงค์สุข (2548) จันทรเพ็ญ จุ้ยจรงค์ (2549) สุภารักษ์ เมินกระโทก (2551) วริษฐา หงส์กาญจนกุล (2551) หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553) ทิพวรรณ ขุนแก้ว (2554) พาจาร์ลิโล (Pajarillo, 2001) และแมควิแนซ (Maquignaz, 2000) ที่พบว่าผู้ใช้ต้องการเอกสารฉบับเต็มซึ่งสามารถนำไปประกอบการค้นคว้าได้ทันที

เนื้อหาที่ได้รับจากการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์

อาจารย์ส่วนใหญ่ได้รับเนื้อข้อมูลครบถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภารักษ์ เมินกระโทก (2551)และเนที แก้วคำอ้าย (2553) พบว่าฐานข้อมูลออนไลน์มีเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการและมีความทันสมัย ซึ่งสารสนเทศบางรายชื่อออกมาในลักษณะของฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่าเป็นรูปเล่ม

วิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

อาจารย์ส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำวิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องพรรณ แยมแซไซ (2544) นัตดาวดี ชาญอนงค์สุข (2548) กิตติพร เพชรพราว (2549) มะลิวัลย์ สิ้นน้อย (2549) สายสุตา ปันตระกูล (2549) สุภารักษ์ เมินกระโทก (2551) วริษฐา หงส์กาญจนกุล (2551) หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553) และดาวานภา สุยะนนท์ (2554) พบว่า ผู้ใช้งานฐานข้อมูลส่วนใหญ่เรียนรู้การใช้งานด้วยตนเองและจากคำแนะนำของเพื่อนตลอดได้รับการอบรมของสำนักวิทยบริการฯ เป็นผู้ให้คำแนะนำในวิธีการใช้งาน

การเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์

อาจารย์ส่วนใหญ่เข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์ได้จากแหล่งบริการฐานข้อมูลออนไลน์ ที่สำนักวิทยบริการฯ บอกรับและทดลองใช้โดยสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ผ่านเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา เบ็ญนุกุล (2546) นัตดาวดี ชาญอนงค์สุข (2548) กิตติพร เพชรพราว (2549) จันทรเพ็ญ จุ้ยจรงค์ (2549) ดารณี แซ่ตั้ง (2549) และสุภารักษ์ เมินกระโทก (2551) และจรรวรรณ กันหาโนน (2557) พบว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์จากหน้าโฮมเพจของห้องสมุด ซึ่งหน้าโฮมเพจของห้องสมุดได้ทำการเชื่อมโยงรายชื่อฐานข้อมูลออนไลน์ไว้ให้บริการและมีรายละเอียดของฐานข้อมูลแต่ละฐานไว้บริการ จึงทำให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกและสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว

การเข้าใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์

อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์จากภาควิชา/ คณะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องพรรณ แยมแซไซ (2544) ดารณี แซ่ตั้ง (2549) และสายสุตา ปันตระกูล (2549) พบว่าส่วนใหญ่จะทำการเข้าใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ จากภาควิชาและคณะที่ตนเองสังกัดเนื่องจากสามารถค้นคืนได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ที่มีระบบอินเทอร์เน็ต

แหล่งข้อมูลที่ทำให้ทราบข่าวการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์

อาจารย์ส่วนใหญ่ทราบข่าวการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ และแผ่นประชาสัมพันธ์ของสำนักวิทยบริการฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพร เพชรพราว (2549) จันทรเพ็ญ จุ้ยจรงค์ (2549) มะลิวัลย์ สิ้นน้อย (2549) และสุภารักษ์ เมินกระโทก (2551) พบว่าผู้ใช้บริการทราบข่าวการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์จากการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด เช่นแผ่นพับ บอร์ดภายในห้องสมุดและรายการข่าวประชาสัมพันธ์ทางหน้าโฮมเพจของห้องสมุดเพื่อให้ผู้ใช้บริการทราบข่าวสารใหม่ และทราบความเคลื่อนไหวภายในห้องสมุดตลอดเวลา

2. ด้านปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

จากปัญหาของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ได้แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านผู้ใช้บริการ ปัญหาผู้ใช้บริการคือ การอ่านข้อมูลจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ทำให้เกิดความเมื่อยล้าและปวดตา และมีค่าใช้จ่ายในการติดตามเอกสารฉบับเต็มแพงเกินไป ส่วนการติดตามเอกสารฉบับเต็มที่ค้นคืนได้ใช้เวลาานานซึ่งบางส่วนไม่สามารถติดตามเอกสารฉบับเต็มที่ค้นคืน

2.2 ด้านผู้ให้บริการ ปัญหาด้านผู้ให้บริการคือผู้ให้บริการมีปัญหาด้านภาษาอังกฤษในการสืบค้น นอกจากนี้ยังขาดการประชาสัมพันธ์ การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ต่อเนื่องและไม่มีผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์และให้เกิดความรู้แก่ผู้ใช้บริการ

2.3 ด้านฐานข้อมูล ปัญหาด้านฐานข้อมูล ได้แก่จำนวนฐานข้อมูลที่ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอน ส่วนวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ในแต่ละฐานมีความแตกต่างกัน บางฐานข้อมูลมีวิธีการสืบค้นที่ยุ่งยากซับซ้อน ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความสับสนบางครั้งเนื้อหาในฐานข้อมูลไม่ตรงกับความต้องการ

2.4 ด้านเครือข่าย ปัญหาด้านเครือข่าย คือ ความล่าช้าในการดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็ม และระบบเครือข่ายที่เข้าใช้มีการแสดงผลข้อมูลล่าช้าซึ่งต้องใช้เวลาในการรอ นอกจากนี้เครือข่ายคอมพิวเตอร์มีผู้เข้าใช้บริการจำนวนมาก ในส่วนของจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถให้บริการสืบค้นผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีจำนวนไม่เพียงพอและเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีประสิทธิภาพต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. ควรจัดหาฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีเนื้อครอบคลุมหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละสาขาวิชา
2. ควรส่งเสริมความรู้ด้านภาษาต่างประเทศแก่ผู้ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์
3. ควรปรับปรุงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพ
4. ควรเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ที่สืบค้นให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้
5. ควรทำการประชาสัมพันธ์การใช้ฐานข้อมูลให้อาจารย์ทราบอย่างสม่ำเสมอ
6. ควรมีบริการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์และส่งผลการค้นไปยังอีเมลให้แก่อาจารย์ที่กำลังผลิตเอกสารประกอบการวิจัย และเขียนตำราเป็นต้น
7. ควรจัดให้บริการการบริการเชิงรุก โดยจัดให้มีการอบรมตามคณะเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์
8. ควรจัดให้ Research Center เพื่อคอยช่วยเหลือผู้ใช้งานที่มีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ โดยบรรณารักษ์อาจให้บริการผ่านทาง Facebook, Line ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น
9. หากผู้ใช้บริการต้องการข้อมูลที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลออนไลน์ที่ทางสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศบอกรับ ควรจัดทำรายชื่อแหล่งสารสนเทศที่ให้บริการฐานข้อมูลที่ใช้ต้องการ
10. ควรจัดทำฐานข้อมูลออนไลน์ภาษาไทย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรศึกษาเรื่องการประเมินความคุ้มค่าในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บรรณานุกรม

- กฤษณา เบ็ญกุล. (2546). พฤติกรรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในการสืบค้นสารนิเทศทางการเกษตรของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กฤษณา มุลานนท์. (2541). ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลทางการแพทย์ของคณาจารย์และแพทย์ประจำบ้านคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลวรีย์ ดิษพรหิรัณยกุล. (2551). การจัดการฐานข้อมูลออนไลน์ในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยเอกชน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกษรา บุญपाल. (2545). การใช้ฐานข้อมูล IEEE ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จารุวรรณ กันหาโนน. (2557). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประกายดาว ศรีโมรา. (2546). ศึกษาเรื่องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ Science Direct ของห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มะลิวัลย์ สีน้อย . (2549). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. รายงานการศึกษาอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิรัชญา หงส์กาญจนกุล. (2551). การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิเชียร นิตยกุล. (2543). ระบบค้นคืนแบบออนไลน์. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีสารนิเทศเบื้องต้น หน่วยที่ 8-15 (น.34). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมร ตาระพันธ์. (2542). การใช้ฐานข้อมูลอันคัพเวอร์ของคณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Maquignaz, L.& O'Neil, F. (2000, December). Evaluation of a full text periodical database. *LASIE*, 31(4), 66-67.
- Tenopir, C. & Read, E. (2000, May). Patterns of database use in academic libraries. *Collage & Research Libraries*, 61(3), 234-246.
- Wilson, T.D. (1981, March). On user studies and information needs. *Journal of Documentation*, 37(1), 3-15.
- Woodward, H., Rowland, F., McKnight, C., Pritchett, C., & Meadows, J. (1998). *Café just: An electronic an electronic journals user survey*. Retrieved 29 April 2010. From <http://journals.tdl.org/jodi/article/view/12>.